

САНА ОЛОХ

СССР ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Х а н ы а т
1931 сүл алтынны
ыйтан тахавар

№ 18(5374)

1980 сүл. Олуиньу 9 күнэ
СУБУОТА

Сыганата
2 харчы

БИИРГЭ СОМОБОЛОХУУ БЭЛИЭТИНЭН

Депутатка кандидаттар—быыбардааччыларгыар

Саха АССР Верховнай Советыгар 133 №-дээх Хадаардаары быыбардым уокурунка депутатка кандидат А.Г. Протасованы кытта быыбардааччылар көрсүһүлэргэ салганар.

ХАДААР. Олуиньу 7 күнүгэр сельскэй Кулутурга дьэтигэр мытыллыбыт быыбардааччылар мунньах, тарыгар албах киһи сырытта. Саха АССР Верховнай Советыгар депутатка кандидат Акулини Гаврильевна Протасованы кытта көрсүһүү мунньахын сельсовет исполкомун председатели М. М. Мартынов кытыгыс тылынан аста.

Депутатка кандидат итэ, бэлэтэ киһитэ К. М. Алексеева, республика государственнай былааһын үрдүк органныгар эдэр киһи, быыһы быһаччы уһа, драмчы туруорулуутта ыччанка улахан итэһэл бэрэбиллэтин туохтунан буоларын бэлэтээн туран, депутатка кандидат олохун, үлэтин туһунан сийилин көрсөтө.

Ити кэнниттэн тыл эппит деткомбинат сибидиссэй А.В. Харитонова депутатка кандидаттынан А. Г. Протасова туруорулуубутун экин сыйлар коллектива астынмынан көрсүбүтүн бэлэтэ. Араатар итинтэн салгы деткомбинат дьэтигэр эргэбэти, сага дьэтигэр тутарга документация оҥулулубутун ахтан турган, турууну сабалырга туһаниах тэрилтэлэргэ туруорсан көмө оҥорууга депутатка кандидаттан көрдөстө.

Технико-осеменатор П. Н. Титов сүбүттэн ыһыллар бородуукталары элбэтэти, нэригэр отделение нинигэр тулар соруктары быһаарыа, сүбүттүгэр үлэ, диир усулуобуйаларын тупсарыа, кыстык хитонпор тутууларгыар, депутат буолан туран, болломтотун уурагытар эттэ.

Мунньах кыттымлаахтара А. Г. Протасова кандидатуратын биер саваакон өйүүлэрин биллэрдиһэр уонна киһи иһин, биер иһин курдук, куоластырга уокурук бары быыбардааччыларын итирдилэр.

А. Г. Протасова Саха АССР Верховнай Советыгар депутатка кандидатынан туруорбуттарыгар махалык биллүрдэ уонна ити

үрдүк итэһэл толо, күүсүн-кудэхтин биэрэн үлэтигэр дьэтигэр, итэрдэ.

ХОПТОБО. Барыһа киһиэ Култура дьэтигэр Саха АССР Верховнай Советыгар 133 №-дээх Хадаардаары быыбардым уокурунка депутатка кандидат А. Г. Протасованы кытта көрсүһүүгэ ыһыллар үлэ, итэһэл быыбар иһиннэри мунньахтарын Эрилик Эрикс, экин аатынан совхоз киһи инпаратын партиянай тэрилтэтин секретара Н. П. Гаврилова аста.

Депутатка кандидат итэ, бэлэтэ киһитэ Диринг орто оскуолатын учуутала В. С. Романова быыбардааччыларга Акулини Гаврильевна Протасова олохун уонна үлэтин сулуун кыргыч биллэрини уонна быыбар күн бу достойнай кандидат иһин, биер киһи курдук, куоластырга ытырда.

А. Г. Протасова кандидатуратын истинник өйүүлэри биллэрэ совхоз кылабынай мөһүбэ В. Н. Соловьев, эдэр быыбардааччы Войнов комиссодь, сыйа-иччат ферманын манньахска Александр Наакова, Диринг орто оскуолатын директора М. Р. Сысольтин уо. д. а. тыл эттилэр.

Депутатка кандидат А. Г. Протасова киһиэхэ үрдүк итэһэл биэрэн Диринг орто оскуолатын коллектива, бэрэбил төрөөбүт совхозун рибочайдара уонна сулуус, палаахтара депутатка кандидаттынан туруорбуттарыгар истин махталы биллэрдэ уонна поруст үрдүк итэһэл тодорорго күүсүн харыстаабакка үлэтигэр дьэтигэр аста.

Мунньах Саха АССР Верховнай Советыгар депутатка кандидатка А. Г. Протасованы иһин биер киһи курдук, куоластырга уокурук бары быыбардааччыларгыар ытырды.

Оройуон олохтоох Советтарыгар депутатка кандидаттары кытта көрсүһүлэр энэ үрдүк деловой, политической таһымнаахтык сабаллылар.

ТӨЛӨЙ. Оройуон Советыгар 14 №-дээх уокурукка депутатка кандидат

ССРС Государственной бирэмийэтин лауреата Михаил Семенович Толстоухов быыбардааччыларын кытта көрсүһүүгэ үрдүк өрө көтө, үлүү быһымыгар, ыһыллар мытыллына.

Депутатка кандидат итэ, бэлэтэ киһитэ А. А. Захаров, буолаары турар быыбардаарга поруст чулууттан чулуу представителлэргэ депутатка кандидаттарынан туруорулуубуттарынан бэлэтээн туран, бу үрдүк итэһэл ылыт совхоз, оройуон, республика биллэр сыйахыта М. С. Толстоухов олохун, үлэтин сийилин көрсөтө. Михаил Семенович быыбардааччылар биэрбит итэһэллэригэр төлөрорго бары күүһүн биэрэн үлэтигэр дьэтигэр биллэрэн туран, киһи иһин куоластарын биэрэллэргэр мустубут дьону ытырда.

Быыбардааччылар И. Г. Нестерев, П. Х. Попов, Н. М. Аммосов, С. Е. Сивцев М. С. Толстоухов кандидатуратын истинник өйүүлэрин биллэрдиһэр уонна сирин тупсарыа оҥорууга, быһыыларын туһа-ба таһаарыа, мартунай автобус сырыатын көгөтөргө этиллэри кыллардилэр.

Мунньах кыттымлаахтарынан истинник көрсүлүбүт М. С. Толстоухов киһини депутатка кандидаттынан туруорбуттарынан иһин махталы биллэрдэ уонна бу үрдүк итэһэл тодорорго бары дьэтигэр ууруом дьэтигэр эригэрдэ.

УЧАСТАКТАРДААБЫ БЫЫБАР КОМИССИЯЛАРЫН САСТААПТАРЫГАР УЛАРЫТЫЫЛАР

Народнай депутаттар Чурапчы оройуоннаабы Советтары исполкома бэйэтин 1980 сүл тохсуньу 23 күнүгэр 45 №-дээх быһаарытынан РСФСР уонна Саха АССР Верховнай Советтары итиннэ олохтоох Советтар быыбардаарыгар райсовет исполкомун 1979 сүл ахсынны 26 күнүгэр быһаарытынан биэргэти, аһит учаастактардаабы быыбар комиссияларынан састааптарыгар манньах уларытылары кылларды.

8 №-дээх Мугудайлаабы быыбардым учаастак комиссиятын састаабыттан мөһүбэлэринэн Дуранов В. Н. уонна Гуляева Е. Н. атын сиргэ барбытынан Кузьмина Е. И. босхолоннулар.

Ити комиссия председателин олохтоох промышленность уонна коммуналь-най-бытовое предприятие,

**Олуиньу
24
күнэ—
РСФСР, Саха АССР
Верховнай
Советтарынан,
оохтоох
Советтар
быыбардарын
күнэ**

Эдэр коммунист Петр Михайлов—Чурапчы райсовета Кинэсиктэригэр отделениетин биер эрбэһэ Баттавар шофера. Киһи өссө пилететкэ үлэс ударнай сыһыгар оройуон чемпионы буолбута, Соторутааргыта совхоз саалтата киһиэхэ ММЗ-554 мааркалаах автобиһи туттарбыта.

— Урукку өттүгэр ыраах рейдэргэ сылдьар шофердары эрдик саныдым. Билигин олук ылаах бөһөбөр биер буолла. Оһон күүс-кыах тилиһэрини үлэтигэр баалааһын,—дэти көмөсүр бастыг механикатор.

• Үлэгэ дьэтигэр, дулуурдаах эдэр рибочайы, эһэ, рэс таһаарыа совхозун дьэтигэр бэйэтигэр оройуон Советтары депутатка кандидаттынан туруоран үрдүк итэһэл биэрдиһэр.

Синиокка депутатка кандидат совхозун суһал хан, аһылгар ыраах айантан кэлэн турар.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

ЛЕНИНСКЭЙ ВАХТАБА—ҮЛЭ СААМАЙ ҮРДҮК ОҢОРОМУТУСУН

ТӨРӨЛКӨЙ ТӨЛӨНҮТҮҮ

Эрилик Эриетин аатынан совхоз Чанардаабы от-десенигэр ыччат сүбүтүгэр «Аргыс» фермада М. Н. Афанасьев 50 бо, рескуну хас биердирдир кыстык иһилэргэр 65 кг 900 грамм төлөһүттэ, ити иһигэр тохсуньуга 25 кг 900 граммнан. Киһи В. И. Ленин төрөөбүтэ 110 сыла туолар иһилэргэр дьэтигэр хас биердир ыччат сүбүтү 80-нуу кг аһылларын сийлэр эбэһэтэтигэр, дьэтигэр.

Оттон ферма старшайа Н. С. Макаров аһыт ыһыллар биердир ыччат сүбүтү 26 кг 900 грамм улаатын-иһигэр, кыстык түөрт ыһыллар.

ир 59 кг 600 грамм при-виль ыһыллар. Николай Семенов 67 бородууктун биердирдир 130-туу кг төлөһүтүн күүһэ үтэтигэр соруктанар.

Хадаар отделениетин сүбүтү көрөөчүтэ А. Н. Слепцова 47 бородууктун хас биердирдир түөрт ыһыллар устатыгар 62 кг 400 грамм привиль ыһыллар.

А. ГОТОВЦЕВА.

35-Н АҢҢЫЛЫН БЭЛЭМНЭЭНИНГЭР

Калэки отделениеттар ыччат уонна манньах сүбүтүгэ экин аһылыгы бэлэтигэр күүһүннэргэ үлэс оҥулуубута.

Кытаанах орто оскуола, тыл учууталлара уонна,

үөрэнээччилэр пенсионер Р. П. Пономарев салаатыгын күн ахсын манньах бородууктун оҥулуубута, дулааны кырбыһылар, аһыллар бу коллективка, мөһүбэ аһыт ыһыллар 5 тыһ устуука минеральной эбин аһылык бэлэтигэр.

Билигин фермаларга хас манньах аһыт 2-дир ит улуох кулун тоһуулар. Бу күнүгэр П. Д. Андреев салгытыгар аһыллар 2 тонна күл аһылыгын хостоон салгыты энэтигэр эрэр.

Клэкигэр улуу сирдир В. И. Ленин төрөөбүтэ 110 сылын көрсө сүбүтүгэр аһыллар дьэтигэр сийэтигэр бородууктуулар дьэтигэр соруктаналлар.

И. ПОНОМАРЕВ.

профсоюзун оройуоннаабы тэрилтэтигэр туруорулуубут Оконешикога Мария Ильинична биэргэтигэр дьэтигэр.

12 №-дээх Соловьевтаабы быыбардым учаастак комиссиятын састаабыттан ыһыллар иһигэр барбыты, иһигэр Петров Н. А. босхолонно. Киһи өһүтүгэр комиссия председателин оройуоннаабы коммунистическэй тэрилтэтигэр туруорулуубут Местников Афанасий Дмитриевич биэргэтигэр, дьэтигэр.

16 №-дээх Хадаардаабы быыбардым учаастак комиссиятын састаабыттан Платонова М. С. уонна Филимонова И. Д. оройуоннаабы өттүгэр барбыттарынан босхолоннулар. Итиннэ сийэтигэр бу комиссия чилиһиннэригэр үөрэх, үрдүк оскуола учууннай учурдэтигэр тэрилтэтигэр туруорулуубут Пермякова Анна Михайловна, култура үлэтигэр

профсоюзун оройуоннаабы тэрилтэтигэр туруорулуубут Алксеева Калли Михайловна уонна култура үлэтигэр профсоюзун оройуоннаабы тэрилтэтигэр туруорулуубут Дьяковская Матрена Михайловна биэргэтигэр дьэтигэр.

21 №-дээх Мадьяхскаабы быыбардым учаастак комиссиятын састаабыттан ыһыллар иһигэр барбыты, иһигэр Петров Ф. Н. ыһыллар аһыллар биэргэтигэр дьэтигэр. Киһи өһүтүгэр комиссия чилиһиннэригэр үөрэх, үрдүк оскуола учууннай учурдэтигэр тэрилтэтигэр туруорулуубут Андреев Матрена Васильевна биэргэтигэр, дьэтигэр.

(Бүтүүтүн 2-с стр. көр).

[illegible]

**Үс тыһыынча килограммы—
ханнык баҕарар ынахтан**

1978 жыл санатыгар «Таатта» саяхат эдэр ыанныксыта
ГАЛИНА ЕФИМОВА пятилетка устатын тухары производ-
ствога үлэлиргэ уонна ынах ахсыттан сылга 3000 кило-
грамм үүтү ыырга республика ыччаттарыгар ыгырыы та-
һаарыта.

Биир ынахтан үс тонна үүт! Бу Алексеевскай оройуон үрдүнэн икки эһэр тыһыынчлаах нирбиини үс эрэ ыан-
ныһыһыт аһары түспүт кэмигэр, үүт-ыана намыһах сиригэр
чакчы үрдүк сыһыппара курдук нэстүбүтэ. Ол да буоллар
кини ити патристическай бачыһымы өйөөн оройуон сүүр-
бэччэ ыанньыһыттарга латылетка түмүктэниитигэр биирдии
ынахтан үстүү тонна үүтү мырга социалистическай куэ-
һыга киирсибэттэрэ. Киинлэр истэригэр «Коммунизм» сө-
хөз эдэр ыанньыһыт **ДАРΙΑ МИРОНОВА** эииз баара.

Хайны-үйз бастагы сылыгар Д. Миронова 3058 кг үүтү ылбыта. Онуоха ленинскэй кэссомол 60 сыллаах юбилейын көрсө куталаһыыга ыйттыта улаханнык көкөлөспүтэ. Производство маяга асыгыт сылга ити ситиһиэтин эбии чыгарыт биздэ.

Бийылгы кыстыкка ССКП убааластаабы комитетин чилинэз Д. Миронова бүтүн республика үрдүнэн социалистической куоталаһыны көбүлэбитэ: ынабым ахсыттан абысый устатыгар 1400 кг үрүн илгэни ыларга абзаһинэстанэн туран, республика бары эдэр ыччыныксыттарын үрдүн өкөүлүтүлөөхтөн үлэлинигэ ыгыбыта.

Бийиги мантан аллаараа маяи ыһынныһыт үлэтин опытын туһунан бэйлэ «Здэр коммунист» хаһыакка суруйбутун бэчээттиибит.

1. ИДЭНИ НЫТТА БИЛСИҢИИ

КНИИ бир үлөзгө теңе үйүнүк арачсымбакка үлөңнир дэ, сөччөнөн опытырап, билингэ-көрүүтэ көңзөн иһэр. Мин быыл алыс сыман тазыныкылыттыбын. Окуола партатын көңниттөн туу фермара калбит эдэр киинихэ бары-барыта сонун, сага буолан көстөччү. Ордук—иһары ыһын уонна торотүү ыһамалара, аһатын технологията, сүөһү физиологията.

Сүүдүй нийтийгтгэр өр сыйларга
мискиллийт кырдаас маньнык-
сыгтар бийгитини, оркуолара кур-
дук кепсэниини буолбакка, бэйэ-
лэрин үлэлэринин, холбурдары-
нан үөрөшниттэрэ. Хайа күн-пр-
изводствоа тахсыахыттан
ыда республика бастыг маньнык-
сыгтарын тубунам матырыйаал-
ады, суруйуулары өккүрөтүбүн
турам аавар буолбутум. Дьэ он-
тон билбитим: өтүтүс сыйлар-
дыахха ССРС Верховнай Советин
депутата, республика бастагы
орденинаах маньныксыта И. Д.
Олесеова маньнайгы тыһымча-
лаахтар хамсааһыннарын көбү-
лөбүтин, Уус-Алдан маньнык-
сыгтара Е. И. Бурцева уонна
М. С. Комырина үтү маньнык-
чарылахы ситиһинилэрин иһин
Социалистическай Үлэ Геройун
үрдүк аатын ылыттарым. Амма
оройуонун тулуу маньныксыта
Социалистическай Үлэ Геройа П.
И. Яковлев бизе тыһымчалаах
күрбүни аһары түһөн бийиги
тыһыс айылдылаах, уһун кыһы-
наах Сахабыт сиригэр даҕаны
үр-үг илгэни үкүстөр кыах толору
бээрин дакаастабыта. Кисин ити
ситиһинини «Ленин» совхоз ма-
ныксыта П. Д. Пантелов эмиэ
бизегаппыта.

Мин бейэм улабер сүрүннээн бу икки киһи опыттарын тутуспутум. Икки сыллаагыта «Лена» совхозка бара сылдьан П. Д. Пантелей ыһахтарын көрөн, ыһаһыксыт тыһын-аһын итээн көрбүппүт. Оһоо киһи: «Өскүтүн ыһаһы үчүгөйдик аһаттахха уонна сииниин сайыннардахха, ханнакы баарар ыһахтан 3000—3500 кг үтүү ыһаһахха сөп» — диэбитин миң элөх үмүтүбүһүн.

2. ҮНӘХ СИННЫН САЙЫННАРЫ

«ЫПАХ» ҮҮТӨ — талытар» дизи
нөрүөт бөргөн атыгын ким бары-
та билер, оттон ынада үүтүтүү-
гө сиңиһин сайыннары суолта-
тын ситэ өйдөөбөтөр, билигин
даваны үгүстөр суолта бизан
дыарыктаматтар. Сиңиһе сайды
батах ынах, тһһ да аһабытын
һһһһ. үгүс үүтү бизрөт. Үрүһ

нага маастардара ынабы түрөн
ниинтгэн сининьни массажданьны
седалымалар. Мин ити опыкка
олбурган сининьни сылдыр кэм-
пегирган массаждыбын. Ынары
сининьнир кэмгир үчүгэй хаачыс-
тыбалаах отунан алатын, дөлөчү
уулатыулахан суохталаах. Оч-
котутар үчүгэйдик сининьнир,
торолкой түрүбү бизэр.

Сүснү хайлан да дууһаа уу-
луехтаах. Төһө багарар аһата-
аһата ааньа уудалпат буоллах-
ха, үүт киирбэт. Маньаха ынах
үүтэ хааныттан синтезтэринин
өйдүөхтэ хаада. Искит уута хаа-
ныгар киирэн хаан эргилрин
күүһүрдөр. Синьын тымырдарын
устун төһө элбэх хаан ааһар да,
соччонон үүт үөскөөһүнэ күүһү-
рэр. Маньаха таарыччы эттэххэ,
өрөбүтүнэди сүөн тымырын мас-
сажылааха ыада. Ынах үүтгү-
йүүтүгэр ити тымырдар бэргэ-
һиннэрэ улахан сөөлүталаахтар.
Тымыр тоһонон сөнүүр да, сирин-
гэ хаан кииринтэ соччонон күү-
һүрэр, үүт үөскөбүнэ алаһар.
Ол да иһин үүттүөх ынах өрөбү-
түн тымырдары сүөн буолааччы-
лар.

Саас ынах төрүүр кэмнэгэр хотто иланныксыт эбэтэр хара-
был хайан да баар буолуохтаах-
тар. Иһин суогуна төрөөбүт ынах
нырайы көрүүтэ-харайымыта суох
тымыны муостада сытан мал-
дьан, элүүн сөп. Төрөөбүт ына-
ды тутта сииннэ олох сымныар
дизин ыныллыахтаах. Тутта ыа-
батаахха эбэтэр ситэ ыабакка
уобарын сииннэгэр хааллардахха,
сииннэ тааһырын сөп. Оштон
сылтаан үүтэ тардыр, кэлин
итинник ынады үүттэх өгөрөр
үстүк.

3. ҮНАБЫ ТӨРӨТҮҮ.

ҮӨНЭЭ ахтлагчидын журдун, инамы табан төрөтүүтөн төһө үүтү, эл ыларбыт улахан түтү-дуктаах. Бу көрдөбүзгэ олобуурай билиги отделеһебытыгар ынах маасебайдык төрүүр кэнигэр (тохусуһууттан ыам ылыгар диири) харабыллара таһынна түүһүү өтүгэр хотонно специа-листар дьуһууругэстубалаһынара олохтотор. Кинилэр түүһүү харабыды кытта биһгэ сылдьан инамы төрөтүһаллар. Мин ынах төрөһүгэ биһр-балтарыйа маас буалбутун кэһгэ икки биһдэргэ мүлүгүр, туустаах ууну иһэрдэ-бин. Ити уу ынах кэһэһкитэ түһэһиһк түһэһигэр көмөлөһөр.

Ызыны, ныйрайы салата ту-
рун, бастакы мамын мытабын.
Ол панингтон 4 час аспытын
кэниз иккитэри мамын, ныйрайы
бастабын. Холубур, 6 часка

төрөөн - маймыт буоллагына, минтэн саалты 10 часка, күнүс 2, кнэ 6 чаастарга маар. Адепыт сылга тингилэлэрдүн холбоон 19 инаы төрөтө 20 майраый энчирэппэчкэ туттарбыттар. Сазмай калын төрөбүтүмүсүм инаы майрайдэммитэ.

Төрөлжөй тэргүүбү ылымга үү-
дэх мизэры чэтчилэтин, мине-
ральнай брикетинэн эбли аһатын
үрэхэн көмөлөөх.

4. НЫРЭИИ НӨРҮҮ-ХАРААНЫ

— БНАХ төрүүрүн дымары нм
райга салхардах 500-800 грам
сылаас чэйн нмрэдэйн. Салхар
глюкозаланх булан сэинэ бн
рэр, оттон чэй сүрэх үлэтин
күүхүрдэр. Ити кэиннтэн тут
кнах нмрэдэйн салым турдамы
уонадын нмбын уонна нмрэдэ
туруугуттан корөн, сылаас уона
нмрэдэйн. Кыра уонна агаархай
сөүс буолларына 400—500
грамм, улахан буолларына 600
—700 грамм уонады бнрэдэйн.

Үс бастахыг күнүгэр уоһахтин ураты 500 грамм саахардаах ууну эбин иһэрдэбин. Ити күнүгэ сарсыардааны уоһагы уурт сылдьан күнгө түөрт төгүл сылта-сылта иһэрдэр ордук дин санымын. Бу санга төрөөбүт ширей куртара аһы буһарар дьоруа өссө да элтех буоларынан быһаарыллар. Ити кэмгэ өссө куртах согун иһэрдэр олус үчүгэй: ас буһуутугар көмөлөһөр. Төрдүс күнүттөн сағалаан, мүлүгүр, туустаах ууну бһэрэр эмнэмэда. Туустаах ууну иһэр нһрэй бөр буолар. Өскөтүн аһыраты, мелтех туруктаах буоллабына, бруттуор дьэри иһэтин эмнэрэбин. Биллэн турар, кэтээн турап кыра-кыратык. Олус албаһи эмнэмэна уоһураоччи. Нһрэйи хас күн ахсын биир бирнэмэда аһатар улахан суолтһлаах.

5. УЛЗ РЕЖИМЭ

МАНИЙБЕСҮТ күннөдөй режимин уонна үлэ дьэссинилин-пестин булгуччу тутуһуохтаах. Мээх күн ахсын биир кэмгэ аһыахтаах, биир кэмгэ маныахтаах. Режимгэ үөрөһүбүтүө изэнтэ буолар. Бирдэ ама режимин тутуһуотаахха ытар кэмилэр усулуобуйат рефлекс быһымынан эмиэһинтөн үүтэ таһмалыы турарчыт.

Билигги үлэбин сарсарда 5
чэвстан саралыбын. Ферияр
килэст давань ылар ынахтарбар
биердинлэртэр 30—40 кило
грам ылар коопильбонь систа
бин, онто санта коопильбонь ба
лэминьбин. 5 чэс 40 мунуу

төн 6 цаас 30 мунуутар дистри
турар нийслэлийн хяраагтайбын
Онтон 8 цаасна дистри сарсар
далгы нам. Тута бишр цаас уста
татар отунан аятабын, жод
алорбобун эбин огостобун, о. д.
а. битархай үлэхэри тозоробун
9 цаастан торобут ынахтарбын
иккистээн ын баран дынээр
барабын.

Күүсү иккинчи бир агартуу калыбын. Соңго тутта төрөөбүт ынахтардын ык охоебуи. Ол к-лигиттен барыларыгар дудар састабын, от бээрэбин. Билигин бирдин ынахтар 6 кг оту састабын. Оту кирбиттерин көөнйттэн эмиз сарсымарда курдук, бирдин ынахтар 30—40 кг убарас көөннөрбөнү эбин илардэбин. Зооветеринарий төрдөбүлгө одо-дуран сана төрөөбүт улахан ынахтары саттыс конугуттан, тигеһалери уон конугуттан көөн-нөрбөнү сипргэ үвэтэбини. Ити курдук аһабат ынахтары ч-ччинте таһааран барамын инстала-рин ыраастыбын, бир-икки чааһынан киллерэбин уонна дү-һуёохтарыгар диври уулатабын. Халлаан олус тымныйдагына чөтчиппеппин өрдөрөбүн.

Күннээни мэм 5 чаастан 6 чаас 30 мүнүүтө дээр барар. Раадогга турар ынахтарбын саамай бүтөһингөн ыбын. Билэгин тигебэлэрдикн холбоон 16 ынагы ыбын. Күннээни үлэм кизне 7 чааска түмүктөнөр.

6. ИДЭ СӨРӨХ НЬЫМАЛАРА

ИДЭНИ собулзэгийн ынахха
эйгээс сыймыгтан гаралшир.
Сүрхү эйгээс сыймавы собулзур,
хайгатыр-ийгатыр, охсор-төөр
олох табылзэбэт. Мин билигичи
ынахтарым олус ичигчимээтэр.
Улашир мнэстөөр нэлэшин
кытары сытар буоллахтарына
ыгырасытынан түрбүтүнэ ба-
рааччылар. Бирдэ ферда түгүлү
харабыла этэс турар: «Ичиглэри
биллэлэр эбит диң. Мнэх төрүт
кыһаааччылара суох, син биң
сыталарын күрдүк сыталачы-
лар». Ынахтарым бэйбөр мохсу-
бакка, хам баччы туран Мата-
лар, баг, матар уочараттарын
биллэлэр. Бастаан мата үөрөмнү
хайаан да бастакынан, бүтөннү-
кэ матааччы бүтөнүгүнэн мата-
рын собулзур. Итинн өмнө
учуоттохха маата.

Мам ичинээ синьлэрийн эм-
шлэс уушг сууцаагүй. Сууц-
уушгын яраастайр эр буюу баян
Өсөө-былчарайдар уонна тым-
дэр үлэлийнлэрийн кууцурд-
аа Сууцаа барааг сирин кууруу-
дэри яраас, кууцаах тэсвэр-
нэи сүтэвч. Итгэ ур кэрийн

мыр аппараты холбуугун. Учугайдык -массажтамыт ынах үүтүн олус түргэнник бээрер. Сорох түбэлтэре аппарат бир эмит сууската оборонко хаатын, олтон ытаамаз эмийдэх ынахтар үүттэрин ситэ биэримиэхтэрин сеп. Ол ийин аппаратынан иш бүтөн баран туш илииниң сыппайбын. Бейсэр уелсэи «Волга» дин те эиесаттаадын.

Баһити барыс билгирбәнт түрүк, үтү өрдүк алаһың — сыйлыгың көптө маңар. Ини сыйыңар, алаһыңи өссө үтүс үтүү ылар түһүгүр көөннөрбөнү сөн билр ыһыңытмын дэлэчән сүтүлэхк ылаада, мөччирбәнт хайаан да табаһ, көрөн-билән туһанылламактаах. Герой маньыксыну П. И. Яковлев элбәх сымлаах үлөтүн түмүгүттән көрдөхкө, сазмай сымлаах үтү күнүскү, ад көңкүттән кыһаһыңи мамнар бээрәләр. — Сарсыардаһыңи мам үтү төбө да элбәрин иһин убадас буолар. Күнүскү мам элбәх сымлаах үтү бээрәрин ыһыңытмаһи кыһах сийһыңи олус кичэйән мас-сактаһар уонна хайаан да ыһыккэйән маңар.

СССР Киш Хожитатын Генеральный секретара, ССРС Верховный Советын Президиумун Председател Л. Н. Брежнев СССР КБ от ыйынаары (1978 с.) Иленумугар эинте: «Чугастаары камга ынахтан үүтү орто шаанын дойду үрдүнэн колхозтарга усина совхозтарга сажай кырате 3000 кг тиздэрге бызаланнаар». Бу итин бийиги республикабыт хаһайлыстыбарыгар итин быһаччы сыһыаннаах. Сорохтор 3000-лаах кирбиини бастыннар ара сатаһынахтөөхтөрүн, итиччү үүтү чулуу тинахтар ара биэрнэхтөөхтөрүн курдук саныналар. Дьүһүнэн, кээх бастыг манньыксыттар опыткара көлөрөрүөн, үс тыһымыччааах кирбиини сатаан төрүннэххэ, дьһаннаахха, кыһаан-мүһөнүн үлээлээххэ ханнаах бабарар манньыксыт ситиһиөн сөп. Бэйэм үөлээннэхтөрбөр, өдөр манньыксыттарга, өһүм итэ: хаһан даһан ситиһилибитинэн чүһүрдүһүмэн ара табаарыстаргыт, бастыһын опыткарыгар олоһууч өссө үрдүк кирбиинлэри доһайар түйүтү дьүлүһүт!

Д. МИРОНОВА
Александровской прокуратуры
«Коммунизм» совхоз
Богдановского, ССР
область Чилина.

